

CONSIDERACIONS DEL COL·LEGI OFICIAL DE PSICOLOGIA DE LES ILLES BALEARS AL PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DE L'ASSETJAMENT ESCOLAR

Una vegada analitzat i estudiat el protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar a les Illes Balears, elaborat per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de la Conselleria d'Educació i Universitat, el Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears (COPIB) vol fer una sèrie de consideracions i propostes.

Com aspecte introductor, i que afecta a tot el plantejament que recull el protocol, però també a altres situacions i problemàtiques que afecten tota la Comunitat educativa, volem posar de relleu i reivindicar la necessitat dels psicòlegs educatius i la importància d'anar incorporant aquesta figura als centres educatius de les Illes sostinguts amb fons públics.

D'acord amb el Consell General de Psicologia, les funcions i el treball que desenvolupen els professionals de la psicologia educativa està íntimament vinculat amb els tres agents principals del sistema educatiu:

- 1) En relació a l'alumnat: realitza l'avaluació psicològica per prevenir i diagnosticar; implementa la intervenció psicoeducativa, amb finalitat terapèutica preventiva i de desenvolupament; elabora les línies d'intervenció psicoeducativa per realitzar tractaments individualitzats i/o aplicar programes (terapèutics, preventius, de desenvolupament i d'orientació acadèmica i professional).
- 2) Amb altres professionals: informació diagnòstica de l'alumnat, assessorament, col·laboració, formació i investigació.
- 3) Amb les famílies: informació diagnòstica i assessorament, formació i intervenció.

En relació al Protocol, el COPIB coincideix que la formació és indispensable per sensibilitzar i aportar informació, no només al *referent* sinó a tot el professorat del centre sobre comportaments associats al bullying i també per subratllar la importància que tenen els docents com a models de conducta per als alumnes. Tot i això, volem posar de relleu que en cap cas aquesta formació supleix els coneixements d'un professional de la psicologia educativa. Des de la nostra experiència professional, som conscients que qualsevol iniciativa que es posi en funcionament sense comptar amb aquest facultatiu no pot oferir garanties en la resolució del conflicte.

El COPIB valora la feina que desenvolupa el professorat, en moltes ocasions actuant més enllà de les seves competències, però davant una problemàtica com l'assetjament escolar la bona disposició i unes hores de formació no són suficients per dur a terme una intervenció qualificada amb els alumnes (víctima i assetjador), amb els companys de classe afectats i amb les famílies. Consideram que el protocol delega el pes de la responsabilitat sobre uns professionals que no tenen les eines necessàries per garantir l'èxit en la resolució del conflicte. Per aquest motiu, el COPIB defensa que l'èxit de qualsevol protocol/pla que es vulgui posar en marxa ha de preveure la incorporació del psicòleg educatiu als centres d'ensenyament de les Illes.

El document preveu entrevistes, l'elaboració de sociogrames i tota una sèrie d'eines per avaluar les característiques del desenvolupament personal, les interaccions entre els companys i obtenir-ne informació per constatar si existeix una situació d'assetjament, de quin tipus i el rol que es desenvolupa a l'agressió. Consideram que la persona preparada i formada per fer-ne us és el psicòleg educatiu.

El protocol objecte d'anàlisi en cap moment situa a una persona amb aquest perfil professional en el procés. Assigna un professor (referent), preferentment un membre de la Comissió de Convivència, com la persona que realitzarà la intervenció, encara que el document no garanteix que aquesta persona serà qui s'encarregui de la intervenció en tots els casos i no estableix els criteris pels quals serà designada com a *referent*. Sense qüestionar i/o valorar la bona predisposició i experiència d'aquesta persona a la que es fa referència ens remeten al protocol KIVA, una experiència d'èxit contrastada als països nòrdics. El Kiva designa al començament del curs l'equip de persones (un nombre no inferior a quatre) que treballen al centre educatiu en la prevenció, detecció, avaluació, intervenció i seguiment, d'acord a uns criteris de qualificació professional per dur a terme aquestes tasques. És a dir, la qualificació i la formació són fonamentals a l'hora de designar els membres de l'equip. Pensam que aquest model es podria reproduir a les Comissions de Convivència dels centres educatius de les Illes, però tenint en compte les consideracions realitzades i garantint que l'equip estigui integrat pels mateixos 'referents' com a mínim durant tot el curs.

CONCLUSIONS

Des de la consideració que aquest protocol és un document per constatar si existeix o no un cas de bullying i unificar criteris d'actuació dels centres, el COPIB recomana:

- Definir millor la figura del 'referent' i tenir en compte especialment la formació professional que en té. Delegar el pes de l'actuació en els docents adreçant-los a guies i documents de caire genèric no servirà per resoldre el conflicte.
- Acurçar els terminis d'actuació des que es té coneixement del possible cas (això ho facilitaria el fet de tenir més definida la figura del referent).
- Incloure un procés d'avaluació específic, amb eines concretes i comunes per a tots els centres d'ensenyament.
- Definir pautes i estratègies concretes d'intervenció, així com un seguiment adient de l'evolució del cas, fins i tot després de resoldre's el conflicte, tant en el cas de l'alumnat implicat (víctima i assetjador), com de la resta de companys.

Tenint en compte que aquest protocol és la base per dissenyar un futur Pla de prevenció d'assetjament escolar, el COPIB demana formalment participar en l'elaboració i redacció del mateix i recomana que aquest document valori la incorporació progressiva de la figura del psicòleg educatiu al Sistema de l'Ensenyament públic i concertat de la Comunitat Autònoma. Es tracta d'una oportunitat real de dur a terme una actuació preventiva, d'intervenció i de seguiment al propi centre, el lloc on s'hauria de resoldre el conflicte tal i com es recull al protocol i evitar que aquests casos s'hagin de derivar a serveis externs.

Palma, 26 de maig de 2016

Junta de Govern del Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears (COPIB)